

Ökad mänsklig säkerhet genom minskad militarisering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Försvarsberedningen ersätts med en Säkerhetsberedning med nytt uppdrag enligt vad som anförs i motionen

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samarbetet med Nato avvecklas och att Sverige fortsatt står utanför militärallianser

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resurser tillsätts för att genom det civila samhället säkerställa medborgarinflytande och dialog

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till informationsinsatser om den pågående militariseringen av Sverige och vilka risker det innebär för människa och miljö

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkalla tillstånd för bombövningar inom svenskt territorium, samt att i framtiden avslå ansökningar från Nato och andra t ex länder gällande genomförande av bombtester på svenskt territorium

Bakgrund

Feministiskt initiativ har sedan partiet bildades sett hur den världsomspännande patriarkala maktordningen, som upprätthålls och utövas genom våld och krig, fortsätter att leda till en orättvis fördelning av jordens resurser samt till en hänsynslös utsugning och förgiftning av miljön. Den patriarkala våldsamma maktordningen tvingar stora delar av jordens befolkning, särskilt kvinnor och barn, till ett liv i utsatthet och fattigdom. Feministiskt initiativ ser internationell solidaritet och en antimilitaristisk hållning som nödvändig för att bygga en värld där alla individer ges samma möjlighet till utveckling och ett liv i en säker miljö. Trots att Sverige har nått relativt långt i internationell jämförelse så anser Feministiskt initiativ att de patriarkala strukturerna tillåter militariseringen att fortsätta i Sverige och internationellt. Ett alltmer militariserat Sverige blir en del av den utbredda globala militariseringen.

Omfattande krigsövningar sker i hela Sverige och Sverige har också sålt rättighet till Nato- och USA-trupper att öva i Göteborgs skärgård, över Vättern, runt Östersjökusten t ex på Gotland och i Norrbotten. Flyg- och skjutövningar genomförs i vårt land som affärsidé (citat från utredningen SOU 2004:77, som ledde till det riksdagsbeslut som möjliggör denna verksamhet). I Norrbotten finns Europas största krigsövningsområde, Neat (North European Aerospace Testrange) där Nato- och USA-ledda övningar med fällning av bomber, tester med förarlösa plan (drönare) och annan krigsmateriel genomförs. Det finns ingen information om vilken typ av miljömässiga effekter dessa övningar kan ha och vilka eventuellt skadliga ämnen som sprids i det svenska landskapet. Det finns rapporter om att USA på andra testområden i världen testat radioaktiva vapen.

Regeringarna i de nordiska länderna har genom ett beslut valt att frångå sitt tidigare samarbete med inriktningen konfliktlösning, för att istället prioritera ett försvarssamarbete. Vidare anser

Feministiskt initiativ att en avveckling av natosamarbetet är nödvändigt för att omvandla försvarspolitiken till en ny modern säkerhetspolitik. Nato löser konflikter med militära insatser och innehar kärnvapen, något som är oförenligt med en säkerhetspolitik som prioriterar mänsklig säkerhet istället för militär kapprustning och skydd av nationsgränser.

Det finns en växande opinion mot den ökade militariseringen, som kommit till stånd främst genom ökad informationsspridning och ökad medvetenhet om Sveriges och internationella militära enheters övningar och samarbeten och dess effekter för människa och miljö. En rad aktörer från freds- och mänskligarättighetsorganisationer lyfter fram att en tyngdpunktsförskjutning måste ske från militär krishantering till civilt förebyggande av våld och väpnad konflikt samt att fredsbyggande insatser måste fungera som huvudkomponenter i en aktiv svensk fredspolitik. Detta ligger i linje med Feministiskt initiativs politik som bygger på en övertygelse om att det internationella samfundet måste satsa mer resurser och politisk vilja på konfliktförebyggande arbete och se de varningssignaler som märks långt innan en väpnad konflikt bryter ut.

Feministiskt initiativ anser att ett säkerhetsbegrepp måste utgå från mänsklig säkerhet där hot mot individer – och inte mot stater – är det centrala. För att detta ska bli verklighet måste Sverige aktivt främja ett arbete som syftar till att skydda människor från våld. Den förra försvarsberedningen utgick från "En strategi för Sveriges säkerhet" (Ds 2006:1) och definierade målen för säkerhet enligt följande:

att värna befolkningens liv och hälsa, att värna samhällets funktionalitet, att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Feministiskt initiativ anser därför att det behövs en säkerhetsberedning snarare än den nuvarande försvarsberedningen. Säkerhetsberedningens uppdrag ska innehålla en tydlig tyngdpunktsförskjutning av resurser från militär krishantering till civil krishantering med ickevåldsmetoder. En säkerhetsberedning ger möjlighet till ett bredare analysunderlag i frågor gällande hot och risker. Det ger möjlighet att fatta säkerhetspolitiska beslut som involverar politikområden och aktörer i en bredare bemärkelse och som främjar beslut för ökad mänsklig säkerhet. Den förra försvarsberedningen lyfte bland annat hotet om klimatförändringar som en central fråga. Det är alltså aktuellt att ifrågasätta varför beslut fattas om investering av 90 miljarder i en ny JAS Gripen när åtgärder mot hotet från klimatförändringar nedprioriteras.

Feministiskt initiativ anser att det säkerhetspolitiska begreppet måste moderniseras och gå från militär säkerhet för att istället fokusera på att skydda människor från våld. Det enda sättet att uppnå detta är genom en aktiv minskning av militariseringen av Sverige och ett ökat fokus på icke-våldsinsatser. Ökad dialog med civilsamhället är grundläggande, liksom ett avståndstagande från allianser som bygger på väpnat våld och försvar. Det ekonomiska slöseri som idag sker för ökad militarisering bör satsas på åtgärder för att öka människors trygghet.

Stockholm den 28 september 2013

Kirsti Kolthoff (Fi) Lisa Eriksson (Fi) Gudrun Tiberg (Fi)